

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 024381 20 Кж 7
Бања Лука, 19.10.2020. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Обрена Бужанина, као председника вијећа, Горане Микеш и Весне Антонић, као чланова вијећа, уз судјеловање записничара Софије Рибић, у кривичном предмету против оптуженог Д.Б., због стицаја кривичних дјела обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 2. у вези са ставом 1. и упознавање дјеце са порнографијом из члана 177. став 1. Кривичног законика Републике Српске, одлучујући о жалбама оптуженог и његовог браниоца, адвоката Г.М. из Б.Л., изјављеним против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 024381 19 К од 24.01.2020. године, у сједници вијећа, одржаној дана 19.10.2020. године, донио је

ПРЕСУДУ

Одбијају се, као неосноване, жалбе оптуженог Д.Б. и његовог браниоца, те потврђује пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 024381 19 К од 24.01.2020. године.

Образложење

Побијаном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 024381 19 К од 24.01.2020. године, оглашен је кривим оптужени Д.Б., због стицаја кривичних дјела обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 2. у вези са ставом 1. Кривичног законика Републике Српске (у даљем тексту: КЗ РС), за које дјело му је утврђена казна затвора у трајању од 7 (седам) година и упознавање дјеце са порнографијом из члана 177. став 1. КЗ РС, за које дјело му је утврђена казна затвора у трајању од 1 (једне) године и 6 (шест) мјесеци, па је, примјеном члана 56. истог Закона, оптуженом изречена јединствена казна затвора у трајању од 8 (осам) година, у коју казну је урачунато вријеме проведено у притвору од 23.03.2019. године, па надаље. На основу члана 79. КЗ РС, оптуженом је изречена мјера безбједности забране приближавања и комуникације са оштећеном малољетном Д.Б.1, у трајању од 1 (једне) године, с тим да се вријеме проведено на издржавању казне затвора, односно у здравственој установи за чување и лијечење не урачунава у вријеме трајања ове мјере. На основу члана 80. КЗ РС, оптуженом је изречена мјера безбједности обавезан психосоцијални третман у трајању од 1 (једне) године рачунајући од дана правоснажности пресуде, која мјера ће се извршити у установи за издржавање казне затвора. На основу члана 81. КЗ РС, оптуженом је изречена мјера безбједности удаљење из заједничког домаћинства у трајању од 1

(једне) године рачунајући од дана правоснажности пресуде, с тим да се вријеме проведено на издржавању казне затвора, односно у установи за лијечење, не урачунава у вријеме трајања ове мјере. На основу члана 99. став 1. у вези са чланом 96. став 2. тачке а), е) и ж) Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту: ЗКП РС), оптужени је обавезан да плати трошкове кривичног поступка у износу од 1.307,70 КМ, те трошкове на име паушала у износу од 150,00 КМ, у року од 15 дана од дана правоснажности пресуде, као и награду и нужне издатке браниоца по службеној дужности, о чијој висини ће суд одлучити посебним рјешењем.

Против наведене пресуде жалбе су, благовремено, изјавили оптужени и његов бранилац, адвокат Г.М. из Б.Л.

Оптужени у жалби није навео жалбене основе, али се приговорима из образложења указује на повреду права на одбрану, јер је одбијен доказни приједлог одбране да се оштећена саслуша непосредно на главном претресу, те се указује на незаконитост у поступку саслушања малољетне оштећене у истрази, тврђом да је вјештак Н.С. „злоупотребила свој положај“ и испитивање оштећене извршила у корист тужиоца. Оспорава се правилност оцјене доказа, првенствено вјеродостојност исказа малољетне оштећене и тиме закључак да је починио кривична дјела за која је побијаном пресудом оглашен кривим. Предложио је да се побијана пресуда укине.

Бранилац оптуженог је жалбу изјавила због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке о кривичној санкцији, са приједлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење. У прилог тврдњи о почињеној битној повреди одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС, у жалби се наводи да је, одбијањем доказног приједлога одбране да се оштећена саслуша у условима непосредности, повријеђено право на одбрану, те да је побијана пресуда заснована на незаконитим доказима и тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС. Оспорава се правилност оцјене доказа на којима је заснован закључак да је оптужени починио кривична дјела за која је оглашен кривим и тиме правилност чињеничне основе побијане пресуде. У дијелу одлуке о кривичној санкцији, у жалби се наводи да је изречена казна затвора високо одмјерена, како по питању генералне, тако и специјалне превенције, указујући на олакшавајућу околност, коју жалба налази у коректном понашању оптуженог, током поступка.

У одговору на жалбе, у смислу члана 316. ЗКП РС, окружни јавни тужилац из Бање Луке је предложио да се жалбе одбију, као неосноване, и првостепена пресуда потврди.

У сједници вијећа, која је одржана у складу са одредбом члана 318. став 4. ЗКП РС, овај суд је испитао побијану пресуду у смислу одредбе члана 320. ЗКП РС, те је одлучено као у изреци ове пресуде из слиједећих разлога:

Нису основани приговори из жалби оптуженог и његовог браниоца, изнесени у прилог тврдњи да је, у поступку доношења побијане пресуде, повријеђено право на одбрану и тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС.

Наиме, у складу са овлаштењем из одредбе члана 278. став 2. ЗКП РС, првостепени суд је одбио доказни приједлог одбране да се малољетна оштећена саслуша непосредно на главном претресу и дао разлоге којима се руководио за такву одлуку, у складу са обавезом из одредбе члана 304. став 7. ЗКП РС. Чињенице да би поновно саслушање малољетне оштећене, у околностима критичног догађаја, изазвало њену додатну трауматизацију, те имајући у виду и конкретне посљедице сексуалне злоупотребе инцестног типа, како је то појаснила вјештак специјалиста медицинске психологија, Н.С., правилно су одредиле одлуку претресног вијећа у погледу одбијања приједлога одбране за поновно саслушање малољетне оштећене, о чему су дати ваљани разлози у побијаној пресуди. Осим тога, одредба члана 186. став 2. Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 13/10, са измјенама), не подразумјева обавезу да се малољетник оштећен кривичним дјелом мора саслушати два пута, већ само ограничава могућност да се највише два пута саслуша, тако да и са тог аспекта, супротно аргументима из жалбе браниоца оптуженог, није повријеђено право на одбрану, а правилност и ваљаност датих разлога за одбијање наведеног доказног приједлога одбране, овај суд је испитао у оквиру жалбеног основа погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Надаље, нема упоришта за тврдње жалбе браниоца оптуженог да је исказ малољетне оштећене из истраге изнуђен и да је, заснивањем побијане пресуде на таквом доказу, почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС.

Наиме, из садржаја снимка аудио визуелним средствима и записника о саслушању малољетне оштећене у Окружном јавном тужилаштву Бања Лука, број Т13 0 КТ 0047584/19 од 10.4.2019. године, произилази да се, у спровођењу ове процесне радње, посебно обазриво односило према оштећеној на чију штету је учињено кривично дјело, да су питања прилагођена њеном узрасту, а посебно чињеници да је оптужени њен отац. У том правцу је, прије почетка саслушања, малољетној оштећеној детаљно појашњено да, као кћерка оптуженог, може одбити свједочење. Прилагођено је њеном узрасту објашњење својства привилегованог свједока, и након што је потврдила да разумије и рекла „да ће испричати све“, приступило се њеном саслушању. Садржај наведеног записника и преслушаног тонског записа, са аспекта упозорења на посљедице давања лажног исказа, као и начина у вербалној комуникацији између присутног психолога и оштећене, супротно приговорима из жалбе браниоца оптуженог, не потврђују основаност тврдњи да је „сламан отпор“ оштећене да мора свједочити, нити основаност тврдњи жалбе оптуженог да је психолог „злоупотребила свој положај“ и извршила испитивање у корист тужиоца.

Слиједом наведеног, читав ток поступка саслушања малољетне оштећене аудио визуелним средствима у Окружном јавном тужилаштву Бања Лука, број Т13 0 КТ 0047584/19 од 10.4.2019. године, обављен је у складу са одредбом

члана 186. став 1. и 2. „Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку“, ради чега су без основа аргументи из жалби, којима се, у наведеном сегменту, оспорава законитост у поступку прибављања овог доказа и указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС.

Надаље, у вези са жалбеним приговорима браниоца оптуженог о незаконитости доказа на којима је заснована побијана пресуда, које је одбрана оспоравала током поступка пред првостепеним судом, и сада износи у жалби, а који се односе на тврдње да психолог Н.С. није на листи судских вјештака, у побијаној пресуди су дати ваљани разлози, и то да је налаз дат на бази стручног знања вјештака, и да ниједна процесна одредба ЗКП РС, не прописује да се за вјештака може одредити само особа која је на листи сталних судских вјештака. Дати су и ваљани разлози да су и други докази законити, да су прибављени под надзором тужиоца или уз одговарајуће наредбе тужиоца или суда, а односе се на тјелесни (гинеколошки) преглед оштећене у КТЦ Б.Л., који је обављен уз њен пристанак (и у присуству њене мајке), затим психолошки преглед и вјештачење оштећене (на основу наредбе окружног јавног тужиоца Бања Лука број Т 13 0 КТ 0047584 19 од 29.3.2019. и 12.4.2019. године), те претрес стан и других просторија оптуженог (на основу писмене наредбе Окружног суда Бања Лука број 11 0 К 024381 19 Кпп од 21.3.2019. године).

Ради тога су, и у овом дијелу, без основа приговори жалбе браниоца оптуженог и тврдња о почињеној битној повреди одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС.

Надаље, приговорима изнесеним у обе жалбе, не може се оспорити потпуност и правилност чињеничне основе побијане пресуде и закључак да је оптужени починио кривична дјела обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС и упознавање дјецe са порнографијом из члана 177. став 1. КЗ РС, на начин како је то описано под тачкама 1. и 2. изреке побијане пресуде.

Такав закључак је резултат правилне оцјене доказа, управо на начин како то захтјева одредба члана 295. став 2. ЗКП РС, и то оцјене сваког доказа појединачно и у њиховој међусобној повезаности.

Вјеродостојност исказа малољетне оштећене и ваљаност разлога датих у побијаној пресуде за прихватање њеног исказа, не може се оспорити жалбеним приговорима, јер се из садржаја преслушаног аудио визуелног тонског записа, јасно уочава да је оштећена, користећи терминологију адекватну њеном узрасту (рођена 19.6.2005. године), детаљно и увјерљиво описала начин, вријеме и околности у којима је оптужени, њен отац, користећи одсуство мајке, а ванбрачне супруге оптуженог, извршио обљубу над оштећеном.

Правилно је првостепени суд анализирао и оцијенио исказ малољетне оштећене, те са аспекта садржаја (у односу на радње из тачке 1.), извео правилан закључак да је њен исказ потврђен исказима свједока, малољетних У.З., М.К. и Е.Д. (школске другарице оштећене), којима се оштећена повјерила и испричала све у вези са дјелом и полним радњама које је према њој предузимао оптужени,

те свједока М.С. (разредни старјешина оштећене), Н.М. (психолог у основној школи коју је похађала оштећена) и С.С. (педагог у наведеној школи), који су непосредно након дјела сазнали о критичном догађају и обавили разговор са оштећеном. Исказ малољетне оштећене и искази наведених свједока су правилно доведени у везу са налазом вјештака специјалисте медицинске психологије, Н.С., са аспекта психолошке процјене личности оштећене и налазом др Ж.Т., специјалисте гинекологије и акушерства у УКЦ Б.Л., којим је утврђено да је оштећена имала полне односе.

Анализа свих тих доказа је цјеловита, свеобухватна и на бази исте су утврђене све одлучне чињенице на којима је заснован и правилно образложен закључак да је оптужени извршио обљубу над малољетном оштећеном, својом кћерком, на начин како је то описано под тачком 1. изреке побијане пресуде и тиме починио кривично дјело обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС.

Ради тога су неосновани приговори из жалби оптуженог и његовог браниоца, којима се оспорава правилност оцјене доказа и тиме правилност чињеничне основе побијане пресуде у односу на кривично дјело обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС.

У односу на кривично дјело упознавање дјеце са порнографијом из члана 177. став 1. КЗ РС, правилно је првостепени суд исказ малољетне оштећене довео у везу са исказом њене мајке, а ванбрачне супруге оптуженог, свједока М.Ђ. Оштећена је потврдила да је са оптуженим, на његовом мобилном телефону, гледала више филмова порнографског садржаја („гледала снимке како се води љубав“), у вријеме када је мајка била одсутна из куће, да јој је оптужени објашњавао сексуалне односе и садржај тих филмова. Исказ оштећене је потврђен исказом њене мајке, свједока М.Ђ., којој је оштећена испричала садржај и тематику наведених филмова, а што је оптужени и признао у разговору са М.Ђ. Правилно првостепени суд све наведено доводи у везу са чињеницом да је, приликом претреса просторије стана коју је користио оптужени, пронађено и одузето већи број комада CD и DVD, те вјештачењем утврђено, да су исти експлицитног порнографског садржаја.

Анализом и оцјеном наведених доказа, правилно су утврђене све одлучне чињенице на којима је заснован и правилно образложен закључак да је оптужени, на свом мобилном телефону приказивао оштећеној снимке са порнографским садржајем, на начин и у вријеме како је то описано под тачком 2. изреке побијане пресуде и тиме починио кривично дјело упознавање дјеце са порнографијом из члана 177. став 1. КЗ РС.

Слиједом наведеног, нема основа за приговоре из жалбе браниоца оптуженог, којима се оспорава правилност у оцјени доказа и тиме правилност и законитост побијане пресуде, у овом дијелу који се односи на радње описане под тачком 2. изреке и кривично дјело упознавање дјеце са порнографијом из члана 177. став 1. КЗ РС.

Овај суд је испитао побијану пресуду у одлуци о кривичној санкцији у вези са приговорима из жалбе браниоца оптуженог, док је жалбу оптуженог испитао у смислу одредбе члана 322. ЗКП РС и проширеног дејства жалбе.

У поступку одмјеравања казне, првостепени суд је правилно утврдио све чињенице и околности, које су од утицаја за висину казне, у смислу одредбе члана 52. став 1. КЗ РС. О свим тим околностима су дати детаљно и ваљано образложени разлози, у њиховој међусобној оцјени и повезаности, дакле, и са аспекта индивидуализације казне, тако да и по оцјени овог суда, није било мјеста изрицању мање казне затвора, како се то сугерише у жалби браниоца оптуженог.

У конкретном случају, цијенећи све околности из одредбе члана 52. став 1. КЗ РС, правилно првостепени суд није нашао олакшавајућих околности. Правилно је цијенио, као отежавајуће околности, да је оптужени извршио обљубу над својом кћерком, док је његова ванбрачна супруга, а мајка оштећене боравила у болници и тиме показао своју безобзирност. Оптужени је осуђиван за друга кривична дјела (двје осуде), па је и та околност, са аспекта личности оптуженог, правилно цијењена као отежавјућа околност.

Цијенећи законом запријећену казну за кривично дјело обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС (казна затвора од 5 до 15 година) и кривично дјело упознавање дјете са порнографијом из члана 177. став 1. КЗ РС (казна затвора од 6 мјесеци до 5 година), овај суд налази да су, казне затвора утврђене побијаном пресудом за дјела извршена у стицају, и тиме изречена јединствена казна затвора у трајању од 8 (осам) година, потребна мјера казне за остварење сврхе кажњавања из одредбе члана 43. КЗ РС, у њеном генералном и специјалном облику.

Коректно држање пред судом током поступка, које се наглашава у жалби браниоца оптуженог, супротно ставу из жалбе, не може се цијенити као олакшавајућа околност. Такво понашање пред судом је дужност свих учесника у поступку, које у супротном повлачи мјере процесне дисциплине, тако да су, и у дијелу одлуке о кривичној санкцији, по оцјени овог суда, жалбени приговори неосновани.

Из наведених разлога и примјеном одредбе члана 327. ЗКП РС, одлучено је као у изреци ове пресуде.

Записничар
Софија Рибич

Предсједник вијећа
Обрен Бужанин

Тачност отправака овјерава
руководилац судске писарнице
Биљана Аћић